

ZESPÓŁ DS. PRAWA KARNEGO
TRZECI KONGRES PRAWNIKÓW WIELKOPOLSKI
„PRAWNICY DLA GOSPODARKI”

Zespół ds. prawa karnego dokonał diagnozy obowiązującego stanu prawa i badań w zakresie karnoprawnej ochrony obrotu gospodarczego. W wyniku tych prac, Zespół ustalił, co następuje:

1. W Polsce brakuje jednej spójnej polityki karnej w zakresie karnoprawnej ochrony obrotu gospodarczego, jak również nie są prowadzone systemowe badania kryminologiczne nad zjawiskiem przestępczości o charakterze gospodarczym.
2. Prawo karne gospodarcze (*sensu largo*) jest bardzo obszerne. Obecnie obowiązuje ponad 60 ustaw przewidujących przepisy karne gospodarcze określające przestępstwa i wykroczenia. Niemal w każdej ustawie regulującej aktywność gospodarczą obywateli przewidziano przepisy karne. W ustawach tych przewidziano łącznie blisko 500 deliktów w postaci przestępstw i wykroczeń o charakterze gospodarczym. Sama liczba przestępstw gospodarczych przewidzianych poza Kodeksem karnym przekracza liczbę wszystkich przestępstw w tym kodeksie.
3. Liczba ustaw i przepisów karnych od kilkudziesięciu lat stale wzrasta, co związane jest z manierą legislacyjną, aby regulować prawnie wszystkie sfery aktywności gospodarczej, a następnie kryminalizować i penalizować potencjalne naruszenia norm regulacyjnych. Ustawodawca używa przepisów prawa karnego gospodarczego dla realizacji funkcji regulacyjnej, a nie ochronnej.
4. Zdecydowana większość przestępstw i wykroczeń skarbowych to szczególne odmiany deliktów określonych już w Kodeksie karnym.
5. Pozakodeksowe przepisy karne gospodarcze najczęściej mają charakter kazuistyczny.
6. Pozakodeksowe przepisy karne gospodarcze mają charakter blankietowo-odsyłający, przez co zagrożone są prawa i wolności obywatelskie oparte na zasadzie *nullum crimen sine lege*.

7. Pozakodeksowe przepisy karne gospodarcze często nie są spójne z podstawowymi regulacjami gospodarczymi (odpowiednimi normami prawa cywilnego, handlowego, gospodarczego i administracyjnego). Nie są one również spójne wewnętrznie.
8. Ustawodawca nierzadko kryminalizuje sfery aktywności gospodarczej, które są pierwotnie legalne lub nie są społecznie szkodliwe (karygodne).
9. Obowiązujące prawo karne gospodarcze (*sensu largo*) może w niektórych obszarach wpływać dysfunkcjonalnie na obrót gospodarczy.
10. W Polsce realizowana jest wzmożona, a nawet restrykcyjna prawnokarna ochrona obrotu gospodarczego, co nie znajduje uzasadnienia w obrazie rzeczywistych patologii społecznych.
11. Wiedza uczestników obrotu gospodarczego o normach (zakazach) karnoprawnych wynikających z przepisów karnych gospodarczych jest niska.

W związku z powyższym, *Zespół ds. prawa karnego* uznaje, że uzasadniona i konieczna jest systemowa reforma karnoprawnej ochrony obrotu gospodarczego, w kierunku dekryminalizacji i depenalizacji obrotu gospodarczego. Ponadto, *Zespół* składa propozycję rozważenia następujących szczegółowych postulatów zmian (*de lege ferenda*):

1. znacznej redukcji pozakodeksowych przepisów karnych gospodarczych;
2. wprowadzenia do Kodeksu karnego ogólnej normy pozwalającej pociągnięcie do odpowiedzialności karnej reprezentanta podmiotu zbiorowego;
3. uwzględnienia ostatnio proponowanych przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego przy Ministrze Sprawiedliwości kierunku zmian w zakresie Rozdziału XXXVI KK (*Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu*), ze szczególnym uwzględnieniem postulatu wprowadzenia wnioskowego trybu ścigania przestępstw gospodarczych oraz pełnego zastosowania wobec nich konsensualno-kompensacyjnego sposobu rozstrzygania sporów karnoprawnych (zob. art. 59a KK).